

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/4462

KARAR NO : 2022/6370

**T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I****İNCELENEN KARARIN**

MAHKEMESİ : İZMİR 3. TÜKETİCİ MAHKEMESİ

TARİHİ : 31/12/2018

NUMARASI : 2018/252-2018/731

DAVACI : QNB FİNANSBANK A.Ş. VEK. AV. SEZAI AĞUSTOS

DAVALI : MEHMET ŞERİF KARTAL

Taraflar arasındaki hakem heyeti kararına itiraz davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın usulden reddine dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, davalının tüketici kredisi kullandığını, kendisinden tahsil edilen 810,00-TL dosya masrafının iadesi için Tüketici Hakem Heyetine başvurduğunu, talebinin kabul edildiğini, bunun üzerine 180-TL lik kısmının iptali için İzmir 8. Tüketici Mahkemesi'ne başvurduğunu, İzmir 8. Tüketici Mahkemesinin 24.03.2017 tarih ve 2016/811 Esas - 2017/467 Karar sayılı kararı ile "... Karabağlar Kaymakamlığı T.H.H. Başkanlığının 22.04.2016 tarih 2016/3578 sayılı kararının hüküm-karar bölümündeki '810,00 TL'lik kısmının çıkarılarak, yerine 630,00 TL yazılmak suretiyle düzeltilerek onanmasına karar verildiğini, bu kez davalı tarafça mükerrer tahsilata yol açacak nitelikte 630,00-TL dosya masrafı alındığından bahisle Karabağlar İlçe Tüketici Hakem Heyetine başvuru yapıldığını, hakem heyetince 20/07/2018 tarih ve 2018/58520180002699 sayılı kararı ile 630,00-TL'nin davalıya iadesine karar verildiğini, kararın yerinde olmadığını belirterek Karabağlar İlçe Tüketici Hakem Heyeti'nin 20/07/2018 tarih ve 2018/58520180002699 sayılı kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı, cevap vermemiştir.

Mahkemece, davacının aynı talebine ilişkin dava açtığı, İzmir 8. Tüketici Mahkemesinin 2016/811 esas 2017/467 sayılı kararı ile davanın kabulüne dair kesin karar verildiği, söz konusu davanın mükerrer olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine, karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 22/06/2022 tarihli yazısında; davacının ilk açtığı (İzmir 8. Tüketici Mahkemesinin 24.03.2017 tarih ve 2016/811 Esas - 2017/467 Karar sayılı) davada, mahkemece "... Karabağlar Kaymakamlığı T.H.H. Başkanlığının 22.04.2016 tarih 2016/3578 sayılı kararının hüküm-karar bölümündeki '810,00 TL'lik kısmının çıkarılarak, yerine 630,00 TL yazılmak suretiyle DÜZELTİLEREK ONANMASINA" karar verildiği, somut

davada ise, Karabağlar İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 20.07.2018 tarih ve 2018/58520180002699 sayılı kararının iptalinin talep edildiği, bu durumda 6100 sayılı Hukuk Muhakemesi Kanununun 303 üncü maddesinde kesin hüküm sayılabilmek için aranan “ilk davanın hüküm fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması” koşulunun somut olay bakımından gerçekleşmemiş olması göz önünde bulundurularak, mahkemece işin esasına girilerek bir karar verilmesi gerekirken, kesin hüküm nedeni ile dava şartı yokluğundan reddine karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK’nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, tüketici kredisi nedeniyle tahsil edilen dosya masrafının iadesine dair verilen tüketici hakem heyeti kararının iptaline ilişkindir. Uyuşmazlık, davacının ilk açtığı İzmir 8. Tüketici Mahkemesinin 24.03.2017 tarih ve 2016/811 Esas - 2017/467 Karar sayılı dosyasının dava dosyası ile mükerrer olup olmadığı, kesin hüküm teşkil edip etmediği noktasında toplanmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 303 üncü maddesinin birinci fıkrasında “maddi anlamda kesin hüküm”, “şekli anlamda kesin hüküm” ayrımı yapılarak, maddi anlamda kesin hüküm; “ Bir davaya ait şekli anlamda kesinleşmiş olan hükmün diğer bir davada maddi anlamda kesin hüküm oluşturabilmesi için taraflarının, dava sebeplerinin ve ilk davanın hüküm fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması şarttır.” şeklinde açıklanmıştır.

Dava konusu uyuşmazlığın daha önce bir kesin hüküm ile çözümlenmiş olması olumsuz dava şartıdır. Birinci dava ile ikinci davanın müddeabihlerinin (konularının) dava sebeplerinin yani davanın dayandığı olayların ve davanın taraflarının aynı olması halinde maddi anlamda kesin hüküm oluşur (HMK m. 303).Yargısal kararlara tanınan bu yasal gerçeklik niteliğinden dolayı, aynı konuda yeni bir dava açılamaz. Açılırsa bu dava dinlenmez, HMK’nın 114/1-i, 115/2 maddeleri uyarınca dava koşulu (şartı) yokluğundan reddedilir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 03.04.2013 tarihli ve 2012/1-1133 E. - 2013/421 K. sayılı kararı da aynı yöndedir).

Kesin hüküm itirazı, davanın her aşamasında ileri sürülebilir ve mahkemenin de davanın her aşamasında kesin hükmün varlığını kendiliğinden gözetip, davayı kesin hüküm bulunduğu (dava şartı yokluğu) gerekçesiyle reddetmesi gerekir. Yine kesin hüküm itirazı mahkemede ileri sürülmemiş olsa dahi ilk defa Yargıtayda (temyiz veya karar düzeltme aşamasında) ve dahası bozmadan sonra da ileri sürülebilir ve tarafların iradesine de bağlı olmayan mutlak bir etkiye sahiptir. O nedenle kesin hükmün varlığının, yargılamanın bir kesiminde nazara alınmamış olması diğer bir kesiminde ele alınmasını engellemez (Kuru, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, 2001, C. V, s. 4980 vd.).

Kesin hüküm öncelikle (hükmü veren mahkeme de dâhil) diğer bütün mahkemeleri bağlar. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse mahkemeler aynı konuda, aynı dava sebebine dayanarak, aynı taraflar hakkında verilmiş olan hüküm ile bağlıdırlar; aynı uyuşmazlığı bir daha (yeniden) inceleyemezler ve aynı konuya ilişkin yeni bir davada, önceki davada verilmiş olan kesin hüküm ile bağlıdırlar (Kuru, C. V, s. 5051- 5053).

Somut olayda; davacının Karabağlar İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 20/07/2018 tarih ve 2018/58520180002699 sayılı kararının iptalini talep ettiği, ancak İzmir 8. Tüketici Mahkemesinin 24.03.2017 tarih ve 2016/811 Esas - 2017/467 Karar sayılı dava dosyasında,

davacının Karabağlar Kaymakamlığı Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 22.04.2016 tarih 2016/3578 sayılı kararının iptaline karar verilmesini talep ettiği ve İzmir 8. Tüketici Mahkemesince Karabağlar Kaymakamlığı T.H.H. Başkanlığının 22.04.2016 tarih 2016/3578 sayılı kararının hüküm fıkrasının düzeltilerek onanmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece, yukarıda yer alan açıklamalara göre davacının ilk açtığı İzmir 8. Tüketici Mahkemesinin 24.03.2017 tarih ve 2016/811 Esas - 2017/467 Karar sayılı davada, Karabağlar Kaymakamlığı Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 22.04.2016 tarih 2016/3578 sayılı kararının hüküm-karar bölümündeki 810,00 TL'lik kısmının çıkarılarak, yerine 630,00 TL yazılmak suretiyle düzeltilerek onanmasına karar verildiği, somut davada ise, Karabağlar İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 20.07.2018 tarih ve 2018/58520180002699 sayılı kararının iptalinin talep edildiği, bu durumda 6100 sayılı Hukuk Muhakemesi Kanununun 303 üncü maddesinde kesin hüküm sayılabilmek için aranan ilk davanın hüküm fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması koşulunun gerçekleşmediği değerlendirilerek mahkemece işin esasına girilip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, kesin hüküm nedeni ile dava şartı yokluğundan reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına bozma talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 12.09.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/4760

KARAR NO : 2022/6371

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : ANKARA BATI 1. TÜKETİCİ MAHKEMESİ

TARİHİ : 15/06/2021

NUMARASI : 2021/314-2021/525

DAVACI : GÜVEN ASFALT PETROL ÜRÜNLERİ ULUSLARARASI TAŞ.
TİC. VE SAN. A.Ş. VEK. AV. SELÇUK UĞUR ÖZDEMİR

DAVALI : MUKADDES GÜMÜŞTEKİN

Taraflar arasındaki hakem heyeti kararına itiraz davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın reddine dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, Kızılcahamam'da otel işletmecisi olduğunu, otel dahilinde devre mülk bulunmadığını, devre mülk yönetiminin ayrı bir tüzel kişiliği bulunduğunu, hakem heyetine sunulan dilekçe ile bu hususun anlatılmasına rağmen hiç bir değerlendirme yapılmaksızın husumet tarafının davacı şirket olarak kabul görmesi ve karar verilmesinin hukuka aykırı olduğunu, davalı tarafın tüketici olmadığını, davalının devre mülk maliki olduğunu, Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre yıldat ödemekle yükümlü olduğunu, yıldat borcunun gayrimenkulün aynından kaynaklanan bir borç olduğunu, malikin kullanmasa dahi aيدات-yıldat giderlerini ödemekle yükümlü olduğunu, hakem heyetince davalının talebinin kabulü ile şirketten almadığı hizmetin karşılığında ödemek zorunda kalacağı 947,00-TL yıldat bedelinin iptaline karar verildiğini, kararın haksız ve mesnetsiz olduğunu, hakem heyeti tarafından gerekli inceleme yapılmaksızın şirket aleyhine usul ve yasaya aykırı bir şekilde karar alındığını beyan ederek, Kahramankazan İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 09/04/2021 tarih ve 023820210000176 sayılı kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı, Eliz Hotel bünyesinde devre mülk sahibi olduğunu, 15 gün devre tatil kullanım hakkını salgın sebebi ile kullanamadığını, hizmetten yararlanmaması sebebi ile hakem heyetine başvuru yaptığını, hakem heyetinin talebinin kabulüne karar verdiğini, davalının husumet itirazının yerinde olmadığını, Eliz Hotel'in devre mülkte tapu sahibi olduğunu, aynı kullanım alanı içinde olan tesiste kendisi tarafından otel ve devre mülk işletmesinin ayrı kişilerce yönetildiğini bilmesinin söz konusu olmadığını, devre mülk hakkından yararlanması sebebi ile tüketici olduğunun açık olduğunu, 2020 yılı döneminde devre mülkten hiç faydalanmadığını savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, dava konusu olan uyuşmazlığın 6502 sayılı Yasa kapsamında kaldığı, davalının Eliz Hotel Convention Termal Spa Wellness otelinde devre mülk sahibi olduğu, bu otelde 15 gün devre tatil hakkının bulunduğu, davalının 2020 yılında pandemi nedeni ile devre tatil hakkını kullanmadığı, davacı tarafın dava konusu olan hakem heyeti kararında şikayet edilen ve hakkında karar verilen Eliz Hotel Convention Termal SPA Wellness firması ile bu dosyada davacı olan şirket arasındaki hukuki bağlantıyı ispata ilişkin herhangi bir delil ibraz etmediği, davacının dava açma yetkisi bulunup bulunmadığının anlaşılmadığı, yıldıat bedelinin tek taraflı olarak belirlendiği, yapılan zorunlu harcamalara ilişkin herhangi bir bilgi ve belge sunulmadığı, davalının devre mülkün hizmetlerinden yararlandığına ilişkin delil bulunmadığı, davalının tüketici hakem heyetine müracaatta haklı olduğu gerekçesiyle davanın reddine, karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 09/06/2022 tarihli yazısında; dava konusu devre mülke ilişkin olarak Kahramankazan İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 09.04.2021 tarihli kararında satıcı/sağlayıcı Eliz Hotel Convention Termal Spa Welnes firması tarafından 947,00 TL yıldıat ve tadilat bedelinin iptaline karar verildiği göz önünde bulundurulduğunda, mahkemece yazılı şekilde karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, devremülk sözleşmesinden kaynaklanan yıldıat bedelinin iadesine dair verilen tüketici hakem heyeti kararının iptaline ilişkindir. Uyuşmazlık, davacıya tüketici hakem heyeti kararının iptalini istemede husumet düşüp düşmediği noktasında toplanmaktadır.

Husumet konusu, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 187. maddesinde (HMK m. 116) yer alan ilk itirazlardan olmadığından davanın her aşamasında ileri sürülebilir. Taraflarca ileri sürülmesi dahi gerek mahkemece, gerekse Yargıtay'ca tarafların bu yönde bir savunmasının olup olmadığına bakılmaksızın kendiliğinden gözetilir.

Dava ehliyeti, kişinin bizzat veya vekili aracılığıyla bir davayı davacı veya davalı olarak takip etme ve usuli işlemleri yapabilme ehliyetidir. Dava ehliyeti, medeni hakları kullanma ehliyetinin usul hukukunda büründüğü şekildedir; dolayısıyla, medeni hakları kullanma ehliyetine (fiil ehliyetine) sahip gerçek ve tüzel kişiler dava ehliyetine de sahiptirler.

Taraf sıfatına gelince; bir hakkı dava etme yetkisi (dava hakkı) kural olarak o hakkın sahibine aittir. Bir hakkın sahibinin kim olduğu, dolayısıyla o hakkı dava etme yetkisinin kime ait olduğu, (o davada davacı sıfatının kime ait olacağı) tamamen maddi hukuk kurallarına göre belirlenir. Ancak, bir davanın davacısının o dava yönünden davacı sıfatına sahip bulunmadığının belirlenmesi halinde, mahkeme dava konusu hakkın mevcut olup olmadığını inceleyemeyeceği ve sıfat yokluğundan davanın reddine karar vermek zorunda olduğu için, taraf sıfatı usul hukukunun da düzenleme alanındadır.

Eş söyleyişle, sıfat, dava konusu subjektif hak (dava hakkı) ile taraflar arasındaki ilişkidir. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve davayı takip yetkisi, davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olduğu halde, taraf sıfatı dava konusu subjektif hakka ilişkindir (Bkz. Baki Kuru- Ramazan Arslan- Ejder Yılmaz, Medeni Usul Hukuku, 7. baskı, Ankara 1995, s. 231).

Bu nedenle davanın tarafları, taraf ehliyetine sahip olmalıdır. Yani bir davada taraf olabilmek için, ya hakiki şahıs; ya da hükmi şahıs olmak gerekir. Zira taraf ehliyeti, medeni hukukun haklardan istifade ehliyetine tekabül eder (Bkz. Saim Üstündağ, Medeni Yargılama Hukuku, C. I-II, 7. Baskı, İstanbul 2000, s. 288).

Diğer taraftan, dava konusu sübjektif hak (dava hakkı) ile taraflar arasındaki ilişkinin varlığı medeni usul hukukumuzda "sıfat" olarak tanımlanmaktadır ve bir davada taraf olarak gösterilen kişilerin o dava ile ilgili kimseler olması zorunludur. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve davayı takip yetkisi, davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olmasına karşın, taraf sıfatı dava konusu sübjektif hakla ilişkindir. Sübjektif bir hakkı dava etme yetkisi (dava hakkı) kural olarak o hakkın sahibine ait olduğundan, anılan hakla ilişkin bir davada davacı olma sıfatı da hakkın sahibine aittir ve buna aktif husumet denilmektedir. Bir sübjektif hak kendisinden istenebilecek olan kişi ise, o hakla uymakla yükümlü olan kimsedir ve bu da pasif husumet (davalı sıfatı) olarak adlandırılmaktadır. Sübjektif hakkın sahibi olan kimse ile o hakla uymakla yükümlü bulunan kişinin kimler olduğunun saptanması, bir başka anlatımla davada davacı ve davalı sıfatlarının kimlere ait olduğu hususu, dava konusu (sübjektif) hakkın özüne ilişkin maddi hukuk sorunudur. Dava açan veya aleyhine dava açılan kişiler o davada davacı veya davalı olarak taraf sıfatına sahip değillerse, mahkemece dava konusu hakkın esası (var olup olmadığı) hakkında inceleme yapılmadan dava sıfat yokluğundan reddedilir. Taraf sıfatı (husumet) ve sıfat yokluğu, davada taraf olarak görünen kişiler arasında dava konusu hakkın doğumuna engel olan bir itiraz niteliğindedir ve yargılamanın her aşamasında, isteme gerek kalmaksızın mahkemece kendiliğinden gözetilmesi zorunludur.

Somut olayda; tüketici hakem heyeti dosyasında şikayet edilen olarak Eliz Hotel Convention Termal SPA Wellness firmasının gösterildiği, ancak parantez içerisinde davacı şirketin yazıldığı, söz konusu otelin işletmecisinin davacının olup olmadığı konusunda Ticaret Sicil Gazetesinden araştırılmadan ve husumet konusunda gerekli inceleme yapılmadan karar verildiği anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece, yukarıda yer alan açıklamalara göre davacı olarak Eliz Hotel Convention Termal SPA Wellness firmasının işleteni olup olmadığı hususu gerekli yerlerden araştırılarak husumet düşüp düşmediği değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına bozma talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 12.09.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.